

Peter Robinson

Hartzeer

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

Maandag 8 september 1969

Voor iemand die die maandagochtend vroeg vanaf de top van Brimleigh Beacon naar beneden had gekeken, had het tafereel onder hem misschien wel iets weg gehad van de nasleep van een veldslag. Het had 's nachts heel kort geregend en het waterige zonnetje ontlokte dunne mistlierten aan de vochtige aarde. Deze wervelden boven de met roerloze gedaanten bezaaide velden en vermengden zich hier en daar met de donkere rook van nasmeulende vuurtjes. Schoonmakers zochten zorgvuldig hun weg tussen de resten van de slachting alsof ze weggegooide wapens verzamelden. Zo nu en dan bukten ze zich om een waardevol voorwerp uit de zak van een dode te halen. Anderen schepten aarde of ongebluste kalk in enorme openliggende graven. De zachte bries bracht een zweem van rottend vlees met zich mee.

Een afschuwelijke stilte hing over het tafereel.

Dave Sampson, die zich beneden op het terrein bevond, wist echter dat er geen veldslag had plaatsgehad, maar slechts een vreedzame bijeenkomst. En Dave kon het weten, want hij had er met zijn neus bovenop gezeten. Het was even na achten in de ochtend en hij was net als vele andere mensen de halve nacht op geweest om Pink Floyd, Fleetwood Mac en Led Zeppelin te zien spelen. Inmiddels was de grote menigte naar huis gegaan en bewoog hij zich nu tussen de bewegingloze hopen afval, die na het allereerste Brimleigh Festival door de menigte waren achtergelaten, om te helpen met opruimen. Daarom strompelde hij, terwijl zijn rug ontzettend veel pijn deed en zijn ogen brandden van vermoeidheid, voorovergebogen voort over het modderige veld om vuilnis op te rapen. Het spookachtige geluid van Jimmy Page die zijn elektrische gitaar met een strijkstok bespeelde klonk nog door in zijn hoofd terwijl hij snoeppapiertjes en half opgegeten Mars-repen in zijn plastic afvalzak propte.

Mieren en torren kropen over de restanten van broodjes en halflege blikjes koude witte bonen. Vliegen zoemden boven uitwerpselen en wespen zweef-

den om de halzen van lege flesjes frisdrank. Dave moest meer dan eens wegduiken om te voorkomen dat hij werd gestoken. Hij vond het ongelooflijk wat sommige mensen hadden achtergelaten. Verpakkingen van etenswaren, natte kranten en tijdschriften, gebruikte condooms, tampons, peuken, onderbroeken, lege bierblikjes en stickies had hij wel verwacht, maar wat was degene die de Underwood-typemachine had achtergelaten in vredesnaam van plan geweest? Of de houten kruk? Was een kreupele soms opeens genezen door de muziek en er zonder het ding vandoor gegaan?

Er waren ook nog andere dingen, dingen die je maar beter kon vermijden. De geïmproviseerde toiletten boven open beerputten hadden er niet bepaald uitnodigend uitgezien. Bovendien hadden ze vrij ver uit elkaar gelegen en waren niet echt talrijk geweest; er hadden lange rijen gestaan, waardoor wanhopige bezoekers zich meer dan eens genoodzaakt hadden gevoeld ergens anders op het veld een rustig plekje te zoeken. Dave wierp een blik op de kuilen en was blij dat hij niet bij de vrijwilligers hoorde die waren aangewezen om ze vol te gooien met aarde.

Op een verder verlaten stuk grond aan de rand van het veld, waar het land glooiend omhoogliep naar de grens van Brimleigh Woods, viel Daves oog op een slaapzak die was achtergelaten. Hoe dichter hij de plek naderde, hoe meer hij de indruk kreeg dat er iemand in lag. Was diegene bewusteloos geraakt of domweg in slaap gevallen? Grote kans dat er drugs in het spel waren, dacht Dave bij zichzelf. De EHBO-post was de hele avond open geweest voor mensen met hallucinaties, die door slechte lsd werden veroorzaakt. En er waren genoeg Mandrax en hasj aanwezig geweest om een compleet leger knock-out te slaan.

Dave porde met zijn voet in de slaapzak, die zacht en zwaar aanvoelde. Hij porde nogmaals, deze keer iets harder. Nog steeds geen reactie. Het voelde in elk geval aan alsof er iemand in lag. Ten slotte bukte hij zich om de rits open te trekken en toen hij zag wat erin zat, wilde hij dat hij dat niet had gedaan.

Maandag 8 september 1969

Inspecteur Stanley Chadwick zat, zoals gewoonlijk, op maandagochtend al voor achten aan zijn bureau in Brotherton House, vastbesloten het papierwerk dat zich had opgestapeld tijdens zijn jaarlijkse vakantie van twee weken in augustus weg te werken. De caravan in Primrose Valley, waar hij met Janet en Yvonne naartoe was geweest, was heel even een fijn toevluchtsoord geweest. Maar Yvonne was duidelijk rusteloos geweest; zoals alleen een zestienjarige kan zijn die met haar ouders op vakantie is, en de misdaad hield niet op

omdat hij toevallig afwezig was. Het papierwerk blijkbaar al evenmin.

Het was een heerlijk weekend geweest. Yorkshire had Derbyshire verslagen in de finale om de Gillette Cup, en hoewel Leeds United, dat het seizoen als landskampioen had afgesloten, thuis Manchester United niet had kunnen verslaan, had de ploeg het in elk geval op een 2-2 gelijkspel weten te houden, en Billy Bremner had gescoord.

De enige smet op het geheel was het feit dat Yvonne zondag tot diep in de nacht was weggebleven, en dat was niet de eerste keer geweest. Chadwick had wakker gelegen totdat hij haar rond halfzeven hoorde binnenkomen, en toen was het alweer tijd voor hem om op te staan en naar zijn werk te gaan. Yvonne was direct doorgelopen naar haar kamer en had de deur dichtgedaan. Hij had de onvermijdelijke confrontatie daarom uitgesteld en dat knaagde nu aan hem. Hij wist niet wat zijn dochter bezielde en wat ze allemaal uitspookte, maar wat het ook was, het joeg hem schrik aan. Het leek wel alsof de jongere generatie de afgelopen jaren steeds vreemder was geworden, steeds onbeheerster, en Chadwick kon geen enkele gemeenschappelijke band meer met hen ontdekken. De meesten van hen waren in zijn ogen net buitenaardse wezens. Vooral zijn eigen dochter.

Chadwick probeerde zijn bezorgdheid jegens Yvonne van zich af te zetten en wierp een blik op de misdaadrapporten: problemen met krakers in een kantoorgebouw in het centrum van Leeds, een belangrijke drugsoperatie in Chapelton, een aanval met een steen in een kous op een vrouw in Bradford. Manningham Lane, las hij, iedereen wist wat voor soort vrouwen je in Manningham Lane kon vinden. Toch had hij medelijden met dat arme schaap; niemand verdiende het om met een steen in een kous te worden geslagen. Net over de grens van het graafschap, in North Riding, was het Brimleigh Festival redelijk vreedzaam verlopen. Slechts enkele arrestaties wegens dronkenschap en drugshandel, zoals te verwachten valt bij zo'n evenement, en wat problemen met een paar skinheads bij een van de hekken.

Rond halftien pakte Chadwick het volgende dossier. Hij had het net opengeslagen toen Karen haar hoofd om de hoek van de deur stak om hem te vertellen dat hoofdinspecteur McCullen hem wilde spreken. Chadwick legde de map terug op de stapel. Als McCullen hem wilde spreken, moest het wel iets heel belangrijks zijn. Wat het ook was, het was ongetwijfeld veel interessanter dan administratief werk.

McCullen zat, genietend van het uitzicht, in zijn ruime kantoor een pijp te roken. Brotherton House stond aan de westelijke rand van het centrum van de stad, grensde aan de gebouwen van de universiteit en het ziekenhuis van Leeds en keek in het westen uit over de nieuwe binnenste ringweg naar Park

Lane College. Alle oude zagerijen en fabrieken in de regio, in een eeuw tijd zwart uitgeslagen van het roet, waren de afgelopen twee of drie jaar gesloopt en het had er veel van weg dat er op de ruïnes van het victoriaanse verleden een geheel nieuwe stad aan het verrijzen was: een modern zwembad, het theater, de hogeschool van Leeds, het gebouw van de Yorkshire Post. Hijskranen stonden kriskras verspreid langs de horizon en het geluid van drillboren door-kliofde de lucht. Verbeelde Chadwick het zich of was de stad tegenwoordig één grote bouwput, waar je ook keek?

Hij was er niet van overtuigd dat de toekomst beter was dan het verleden dat ze verving, en hij was er al evenmin van overtuigd dat de nieuwe opkomende wereldorde beter was dan de oude. Veel van de nieuwe gebouwen, voornamelijk uit beton en glas opgetrokken hoogbouw en rijen huizen van rode baksteen van de sociale woningbouw, straalden een monotone steriliteit uit. Hun victoriaanse voorgangers, zoals Benjamin Gotts Bean Ing Mills, mochten er dan iets groezeliger en sjofeler hebben uitgezien, maar die hadden tenminste karakter gehad. Misschien werd hij op het gebied van architectuur echter wel een beetje een oude zeur, dacht Chadwick bij zichzelf, zoals hij dat ook over de jeugd was. Op zijn achtenveertigste was hij daar nog veel te jong voor. Hij nam zich voor te proberen iets verdraagzamer te zijn ten opzichte van hippies en architecten.

‘Stan, ga zitten,’ zei McCullen, en hij gebaarde naar de stoel voor zijn bureau. Hij was een robuuste, gedrongen man, eentje van het oude stempel, en hard op weg naar zijn pensioen. Hij had heel kortgeknipt, grijs haar, spitse, hoekige gelaatstreken en een intimiderende glans in zijn tot spleetjes geknepen ogen. Er werd wel gezegd dat hij geen gevoel voor humor had, maar volgens Chadwick was het juist zo duister en zat het zo diep weggestopt dat niemand het als zodanig herkende of wilde herkennen. McCullen had in de oorlog als commando gediend en Chadwick had zelf eveneens in de oorlog gevochten. Hij mocht graag denken dat het een band tussen hen schiep, iets was wat ze met elkaar gemeen hadden, maar waarover ze nooit spraken. Ze hadden ook hun Schotse achtergrond met elkaar gemeen. Chadwicks moeder was Schotse en zijn vader had op de scheepswerf van Clydeyard gewerkt. Chadwick was in Glasgow opgegroeid en pas na de oorlog naar Yorkshire afgezakt.

Chadwick ging zitten.

‘Ik zal er geen doekjes om winden,’ stak McCullen van wal, terwijl hij zijn pijp leegklopte in de zware glazen asbak. ‘Er is op Brimleigh Glen, het terrein waar afgelopen weekend dat festival werd gehouden, een stoffelijk overschot gevonden. Veel meer informatie heb ik nog niet. De melding is zojuist pas binnengekomen. Het enige wat we weten is dat het slachtoffer een jonge vrouw is.’

‘O,’ zei Chadwick, die zich bewust was van het kille gevoel dat zich in zijn maag verspreidde. ‘Ik dacht eigenlijk dat Brimleigh onder North Riding viel?’

McCullen vulde zijn pijp opnieuw. ‘Strikt genomen is dat ook zo,’ zei hij ten slotte en hij blies geurige blauwe rookwolkjes uit. ‘Het ligt net over de grens. Daar werken echter alleen plattelandsendienders. Ze hebben niet vaak met een moord te maken, meestal alleen wat schapenneukers. Ze hebben daar beslist niemand die in staat is leiding te geven aan een onderzoek van deze omvang, met al die festivalbezoekers, en ze hebben ons om hulp gevraagd. Nu dacht ik, misschien vanwege je recente successen, aan jou...’

‘Toch zullen de plaatselijke politiemensen het niet leuk vinden,’ zei Chadwick. ‘Het is misschien minder erg dan wanneer Scotland Yard op de provinciale tenen komt trappen, maar...’

‘Dat is al geregeld,’ zei McCullen, en hij wendde zijn blik weer naar het raam. ‘Er is daar een brigadier, ene Keith Enderby. Je gaat met hem samenwerken. Hij is al ter plaatse.’ McCullen wierp een blik op zijn polshorloge. ‘Ga er maar meteen naartoe, Stan. Agent Bradley staat al te wachten met de auto. De politiearts komt er ook aan en die wil het lichaam natuurlijk zo snel mogelijk meenemen naar het mortuarium voor de lijkschouwing.’

Chadwick begreep dat hij kon gaan. Los binnen een jaar twee moorden op en je wordt meteen opgezadeld met een zaak als deze. Verrekte hippies. Administratief werk leek nu toch heel wat minder vervelend. Verdraagzaamheid, hield hij zichzelf voor. Hij stond op en liep naar de deur.

Maandag 8 september 1969

Er liep geen pad naar de plek in het veld waar het stoffelijke overschot zich bevond en het was onmogelijk voor Chadwick om zijn schoenen moddervrij te houden. Hij vloekte binnensmonds toen hij zag dat zijn liefdevol gepoetste zwarte gaatjesschoenen en de zoom van de broek van zijn pak onder de bruine moddervlekken zaten. Als hij bij het plaatselijke politiebureau had gewerkt, dan had hij wel een paar laarzen in de kofferbak van zijn auto gehad, maar wanneer je alleen in de straten van Leeds werkt, ben je niet voorbereid op modder. Agent Bradley klaagde trouwens nog harder.

Brimleigh Glen leek net een uitgestrekte vuilnisbelt. Het door de natuur gevormde amfiteater dat aan de noord- en oostkant tussen lage heuvels en aan de west- en zuidkant tussen Brimleigh Woods lag ingeklemd, was in de zomer een populaire plek voor picknicks en concerten van fanfarekorpsen. Dit weekend echter niet. Tegen de boomgrens aan de westkant van het veld

was een podium neergezet en het publiek had helemaal tot op de heuvelhellingen in het oosten en noorden gezeten, zo ver bij het podium vandaan dat ze hooguit wat kleine stipjes hadden gezien, vermoedde Chadwick.

Vlak bij de boomgrens aan de zuidelijke rand van het veld, ongeveer honderd meter bij het podium vandaan, stond een groepje mensen rondom het lichaam. Toen Chadwick en Bradley kwamen aanlopen, draaide een man met lang, vettig haar in een spijkerbroek met wijde pijpen en een Afghaans vest zich om en vroeg op veel agressievere toon dan Chadwick had verwacht van iemand die eigenlijk vrede en liefde zou moeten omarmen: 'Wie bent u, verdomme?'

Chadwick deed alsof hij verbaasd was, keek om zich heen en wees toen met zijn duim naar zichzelf. 'Wie, ik?'

'Ja, u.'

Een jongeman die zichtbaar in verlegenheid was gebracht door de situatie kwam snel naar hen toe. 'Ehm... ik denk dat dit waarschijnlijk de inspecteur uit Leeds is. Klopt dat, meneer?'

Chadwick knikte.

'Hoe maakt u het, inspecteur? Ik ben brigadier Enderby van politiebureau North Yorkshire. Dit is Rick Hayes, de organisator van het festival.'

'U bent zeker de hele nacht op geweest,' zei Chadwick. 'Ik had gedacht dat u nu allang in bed zou liggen.'

'Er moet nog erg veel worden gedaan,' zei Hayes, en gebaarde achter zich. 'Om te beginnen die stellages. Ze zijn gehuurd en het is mijn verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat alles goed gaat. Het spijt me trouwens.' Hij wierp een blik op de slaapzak. 'Dit is een grote schok.'

'Dat geloof ik graag,' zei Chadwick, en hij deed een paar stappen naar voren. Behalve agent Bradley en hijzelf waren er nog vier mensen aanwezig, van wie slechts één agent in uniform, en de meeste stonden veel te dicht bij het lichaam. Ze waren ook allemaal erg nonchalant gekleed. Zelfs het haar van brigadier Enderby hing gevaarlijk dicht tegen de kraag van zijn jasje aan, zag Chadwick, en zijn bakkebaarden moesten nodig worden geschoren. Zijn zwarte puntschoenen zagen eruit alsof ze al vies waren geweest vóórdat hij het veld was overgestoken. 'Was jij de eerste agent ter plaatse?' vroeg Chadwick aan de jonge politieagent die de mensen achteruit probeerde te loodsen om zo een beetje ruimte te creëren rond de slaapzak.

'Ja, inspecteur. Agent Jacobs. Ik deed mijn ronde toen de melding binnenkwam.'

'Van wie was die afkomstig?'

Een van de anderen deed nu een stap naar voren. 'Van mij. Steve Naylor. Ik

was bezig op de stellages toen Dave me riep. Aan de andere kant van de heuvel staat een telefooncel langs de weg.'

'Ben jij degene die het lichaam heeft gevonden?' vroeg Chadwick aan Dave Sampson.

'Ja.'

Sampson zag bleek en dat was ook niet meer dan logisch, vond Chadwick. Hij was zelf door zijn dienstjaren in de oorlog en zijn achttien jaar bij de politie inmiddels gehard tegen de aanblik van een gewelddadig sterfgeval, maar hij was zijn eigen eerste keer niet vergeten en hij zou nooit vergeten hoe verschrikkelijk het kon overkomen op iemand die zoiets nog niet eerder had meegemaakt. Hij keek om zich heen. 'Kan er misschien een pot thee worden geregeld?'

Iedereen staarde hem verbluft aan, maar toen zei Naylor, de stellagemedewerker: 'We hebben daarginds een primusbrander en een pannetje. Ik zal kijken wat ik kan doen.'

'Dat zou fijn zijn, knul.'

Naylor liep in de richting van het podium.

Chadwick richtte het woord weer tot Sampson. 'Heb je iets aangeraakt?' vroeg hij.

'Alleen de rits. Ik wist niet... ik dacht...'

'Wat dacht je?'

'Het voelde aan alsof er iemand in lag. Ik dacht dat hij misschien sliep of...'

'Drugs had gebruikt?'

'Ja. Het had gekund.'

'Wat deed je nadat je de slaapzak had opengeritst en zag wat erin lag?'

'Ik schreeuwde naar de mensen op het podium.'

Chadwick ontdekte de gespikkelde smurrie die ongeveer een meter verderop op het gras lag. 'Vóór- of nádat je had overgegeven?'

Sampson slikte moeizaam. 'Erna.'

'Heb je het lichaam aangeraakt, ook al was het maar heel even?'

'Nee.'

'Mooi. Ga dan nu maar een verklaring afleggen bij brigadier Enderby. We zullen je waarschijnlijk nog wel een keer willen spreken, dus blijf in de buurt.'

Sampson knikte.

Chadwick hurkte bij de blauwe slaapzak neer met zijn handen in zijn zakken, zodat hij niets aanraakte, ook niet per ongeluk. Alleen de bovenste helft van het lichaam van het meisje was zichtbaar, maar dat was genoeg. Ze droeg een witte jurk met smokwerk en een laag uitgesneden ronde hals, en het gedeelte onder haar linkerborst was één grote akelige bende; messteken, zo te zien.

Ook was de jurk slordig opgetrokken tot aan haar middel, alsof ze geen tijd had gehad hem omlaag te trekken nadat ze in de slaapzak was gekropen, of alsof iemand haar er snel in had geduwd nadat hij haar had vermoord. De lange jurk kon ook voor seksuele doeleinden omhoog zijn geschoven, als ze de slaapzak had gedeeld met haar vriendje, besefte Chadwick, maar hij moest wachten tot de patholoog hem daar meer over kon vertellen.

Het was een knap meisje met lang, blond haar, een ovaal gezicht en volle lippen. Ze zag er zo onschuldig uit. Ze had wel iets weg van Yvonne, dacht hij bij zichzelf en hij huiverde plotseling; Yvonne was gisteravond ook weg geweest. Zij was echter gewoon thuisgekomen. Dit meisje niet. Ze was misschien een jaar of twee ouder dan Yvonne en haar oogschaduw benadrukte de kleur van haar grote, blauwe ogen. De mascara contrasteerde fel met haar bleke huid. Ze had een aantal goedkope kralenkettingen om haar nek en op haar rechterwang was een korenbloem geschilderd.

Chadwick kon verder niets doen totdat de gerechtelijk patholoog-anatoom was gearriveerd, wat heel snel zou zijn, zo had McCullen hem te verstaan gegeven. Hij stond op en keek speurend naar de grond om hem heen, maar hij zag alleen afval: Kitkat-wikkels, een doorweekte *International Times*, een leeg pakje Old Holborn-shag, een oranje pakje Rizla-vloeitjes. Het moest natuurlijk allemaal worden verzameld in zakjes en genoteerd. Hij snoof de lucht op: vochtig, maar vrij warm voor de tijd van het jaar. Hij keek op zijn horloge: halftwaalf. Het zag ernaar uit dat het weer een mooie dag zou worden en ook een lange.

Hij keerde zich weer om naar de anderen. 'Kent iemand haar?'

Ze schudden allemaal hun hoofd. Chadwick meende bij Rick Hayes een kleine aarzeling te bespeuren.

'Meneer Hayes?'

'Nee,' zei Hayes. 'Ik heb haar nog nooit gezien.'

Chadwick vermoedde dat hij loog, maar dat was van later zorg. Hij zag iets bewegen bij het podium en toen hij omkeek, zag hij dat Naylor kwam aanlopen met een dienblad, op de voet gevolgd door een keurig geklede man die zo te zien bijna net zo blij was met de wandeling over het modderige veld als Chadwick was geweest. Deze man had echter een zwarte tas bij zich. De patholoog was eindelijk gearriveerd.

Oktober 2005

Inspecteur Alan Banks drukte op de playknop en na de hartslagen golfde het schitterende geluid van 'Breathe' van Pink Floyds *Dark Side of the Moon* door

de kamer. Hij had nog steeds niet helemaal door hoe de nieuwe apparatuur werkte, maar kon er langzaam maar zeker steeds beter mee overweg. Hij had de supermoderne muziekinstallatie van zijn broer Roy geërfd, net als de dvd-speler, de plasmatelevisie met 42 inch scherm, een iPod met 40 GB hardeschijfruimte en een Porsche 911. De erfenis was naar Banks' ouders gegaan, maar zij waren vastgeroest in hun gewoontes en wisten niet wat ze aan moesten met een Porsche of een breedbeeldtelevisie. De eerste zou het voor de deur van hun sociale-woningbouwhuis in Peterborough nog geen vijf minuten overleven en de tweede paste niet in hun woonkamer. Ze hadden Roys huis in Londen verkocht, waardoor ze de rest van hun leven financieel op rozen zaten, en de dingen waar ze niets mee konden aan Banks gegeven.

Banks' vader had één blik op Roys iPod geworpen en op het punt gestaan hem in de vuilnisemmer te mikken, maar Banks had hem nog net op tijd weten te redden. Inmiddels was het ding, wanneer hij de deur uitging, even onmisbaar voor hem geworden als zijn portemonnee en zijn mobiele telefoon. Het was hem gelukt de software te downloaden en hij had nieuwe opladers en kabeltjes gekocht, evenals een adapter waardoor het mogelijk was de muziek via de autoradio af te spelen. Hoewel hij een groot deel van zijn broers muziekverzameling erop had laten staan, had hij minstens vijftien uur aan ruimte weten vrij te maken door de complete *Ring*-cyclus te verwijderen, en dat was voorlopig ruim voldoende om zijn eigen schamele collectie onder te brengen.

Banks liep naar de keuken om te kijken hoe het ervoor stond met het eten. Het enige wat hij had gedaan was de verpakking verwijderen en de schaal van aluminiumfolie in de oven schuiven, maar hij wilde niet dat het aanbrandde. Het was vrijdagavond en Annie Cabbot zou komen eten, gewoon als goede vriendin, en de avond was min of meer bedoeld als officieuze housewarming, hoewel dat een term was die Banks tegenwoordig liever niet gebruikte. Hij woonde nu iets minder dan een maand in de gerenoveerde cottage, en vanavond kwam Annie voor het eerst op bezoek.

Buiten woedde een wilde oktoberavond. Banks hoorde de wind loeien en gieren, en zag de donkere schaduwen van boomtakken woest heen en weer zwiepen achter het keukenraam. Hij hoopte maar dat Annies rit goed verliep en dat er geen bomen waren omgewaaid. Er was een logeerbered voor het geval ze wilde blijven slapen, maar hij betwijfelde of ze dat zou willen. Er was te veel tussen hen gebeurd en het zou erg ongemakkelijk aanvoelen, ook al waren er de afgelopen zomer momenten geweest waarop hij had gedacht dat er wellicht niet veel voor nodig was om alle bezwaren opzij te schuiven. Het was beter om daar maar niet te lang bij stil te blijven staan, hield hij zichzelf voor.

Banks schonk het laatste restje van de Amarone voor zichzelf in. Zijn ouders hadden Roys wijnkelder geërfd en ook die aan hem gegeven. Volgens Arthur Banks was witte wijn voor watjes en smaakte rode wijn naar azijn. Zijn moeder gaf de voorkeur aan zoete sherry. Daar had hij alleen maar baat bij, en zolang het duurde genoot hij met volle teugen van het goede leven met Bordeaux en Sauternes van de eerste pluk, witte en rode bourgognewijnen van bekende telers, Chianti Classico, Barolo en Amarone. Zodra alles op was, moest hij het natuurlijk weer doen met dozen Simply Chilean en Big Aussie Red, maar op dit moment nam hij het er nog even van.

Echter, bij elke nieuwe fles die hij opentrok miste hij Roy, wat vreemd was, aangezien ze nooit een goede band met elkaar hadden gehad, en Banks had het gevoel dat hij zijn broer pas na diens dood goed had leren kennen. Hij moest er maar mee leren leven. Hetzelfde gold voor alle andere dingen: de televisie, de muziekinstallatie, de auto, de muziek. Ze herinnerden hem allemaal aan de broer die hij eigenlijk nooit goed had gekend.

Tijdens 'Us and Them' hoorde hij de deurbel rinkelen. Annie, halfnacht, precies op tijd. Hij liep naar de voorkant om de deur open te doen. Hij dook in elkaar bij de windvlaag die haar bijna in zijn armen dreef. Ze deed giechelend een stapje naar achteren en probeerde haar haren in bedwang te houden terwijl Banks de deur dichtdeed, maar zelfs op het korte afstandje van haar auto naar zijn voordeur was het een verwarde bende geworden.

'Het is me het avondje wel buiten,' merkte Banks op. 'Ik hoop dat je onderweg hiernaartoe geen problemen hebt gehad.'

Annie glimlachte. 'Niets wat ik niet aankon.' Ze gaf Banks een fles wijn, Tesco's Chileense merlot, zag hij, en haalde een haarborstel tevoorschijn. Terwijl ze daarmee haar hardos probeerde te fatsoeneren, liep ze door de woonkamer. 'Het is echt heel anders geworden dan ik me had voorgesteld,' zei ze. 'Het ziet er heel gezellig uit. Ik zie dat je toch voor dat donkere hout bent gegaan.'

Het hout voor het bureau was een van de dingen waarover ze samen hadden gesproken. Annie had hem de donkere kleur aangeraden in plaats van het lichtere grenen. Wat vroeger Banks' woonkamer was geweest, was nu een kleine werkkamer, compleet met boekenkasten, een reproductie van een achttiende-eeuws bureau bij het raam voor de laptop en een paar gemakkelijke, bruinleren leunstoelen die rondom de open haard stonden opgesteld, een uitstekende plek om te lezen. De deur naast de haard gaf toegang tot de nieuwe televisiekamer, die de hele lengte van het huis besloeg. Annie liep er helemaal doorheen om hem te bewonderen, hoewel ze Banks wel liet weten dat ze het een beetje een mannenkamer vond.

De televisie hing dicht bij de deur aan de muur en op strategische plekken rondom de donkerpaarse bank en stoelen stonden speakers opgesteld. De opbergrekken tegen de muren bevatten cd's en dvd's, voornamelijk van Roy, met daartussen een paar die Banks in de afgelopen maanden zelf had aangeschaft. De tuindeuren achter in de ruimte leidden naar de nieuwe serre.

Ze liepen naar de keuken, die volledig was gerestaureerd. Banks had zijn best gedaan ervoor te zorgen dat hij zo veel mogelijk op de oorspronkelijke leek; met grenen keukenkastjes, pannen met koperen bodems aan haakjes aan de muur en het erkertje, waarin hij altijd ontbeet met een bankje en een tafel die bij de keukenkastjes pasten. Alleen leek de bijzondere, goedaardige aanwezigheid die hij er vroeger had gevoeld voorgoed te zijn verdwenen. Nu was het een prima keuken, maar ook niet meer dan dat. De bouwvakkers hadden de serre langs de hele achterkant van het huis doorgetrokken en er was ook een deur die naar de keuken leidde.

‘Indrukwekkend,’ zei Annie. ‘Zo’n huis en óók nog een Porsche voor de deur. De vrouwen komen ongetwijfeld op je af als vliegen op stroop.’

‘Was het maar zo,’ zei Banks. ‘Misschien ga ik die Porsche wel verkopen.’

‘Waarom?’

‘Het voelt zo raar, al Roys spullen hier. De televisie, dvd's en cd's zijn misschien niet zo erg, minder persoonlijk, maar de auto... ik weet het niet. Roy was gek op dat ding.’

‘Geef het even de tijd. Misschien ben jij er straks net zo gek op.’

‘Ik vind het een leuke wagen, hoor. Het is alleen... och, laat ook maar.’

‘Mmm, het ruikt goed. Wat eten we?’

‘Rosbief en Yorkshire-pudding.’

Annie trok een vies gezicht.

‘Vegetarische lasagne,’ zei hij. ‘Het beste wat Marks & Spencer te bieden heeft.’

‘Lekker.’

Banks maakte een eenvoudige salade met een dressing van olie en azijn. Annie ging op de bank zitten en trok de fles wijn open. Pink Floyd was afgelopen, dus liep hij naar de muziekinstallatie om een cd met kwintetten van Mozart op te zetten. Hij had luidsprekers in de keuken laten installeren en het geluid was uitstekend. Toen alles klaar was, gingen ze tegenover elkaar zitten en Banks diende het eten op. Annie zag er goed uit, vond hij. Haar golvende, kastanjebruine haar viel nog steeds in een verwarde kluwen op haar schouders, maar dat maakte haar in zijn ogen alleen maar aantrekkelijker. Verder was ze in haar gebruikelijke nonchalante stijl gekleed: een heel klein beetje make-up, een dun linnen jasje, een groen T-shirt en een strakke, zwar-

te spijkerbroek, een kralenketting en diverse smalle, zilveren armbandjes die rinkelde wanneer ze haar hand bewoog.

Ze hadden amper hun eerste hap genomen toen Banks' telefoon ging. Hij mompelde een verontschuldiging tegen Annie en liep weg om op te nemen.

'Inspecteur?'

Het was agent Winsome Jackman. 'Ja, Winsome,' zei Banks. 'Ik hoop dat dit belangrijk is. Ik heb de hele dag boven een gloeiend heet fornuis staan sloven.'

'Pardon?'

'Laat maar. Vertel het eens.'

'Er is een moord gepleegd, inspecteur.'

'Weet je dat zeker?'

'Anders zou ik u niet lastigvallen,' zei Winsome. 'Ik ben op de plaats delict. Moorview Cottage in Fordham, net buiten Lyndgarth. Ik sta ongeveer twee meter bij hem vandaan, en er zit een flink gat achter in zijn hoofd. Zo te zien heeft iemand met de pook naar hem uitgehaald. Kev is er ook en hij is het met me eens. Sorry, brigadier Templeton. De melding is afkomstig van de plaatselijke politie.'

Banks kende Fordham wel. In feite was het niet meer dan een gehucht: een groepje cottages, een pub en een kerk. 'Jezus,' zei hij. 'Goed, Winsome, ik kom zo snel mogelijk. Bel intussen de technische recherche en dokter Glendenning maar alvast, als hij tenminste beschikbaar is.'

'Komt voor elkaar. Zal ik inspecteur Cabbot ook bellen?'

'Dat regel ik wel. Hou iedereen bij de plaats delict weg. We komen eraan. We zijn er binnen een halfuur.'

Banks hing op en liep terug naar de keuken. 'Het spijt me dat ik het etentje moet verstoren, Annie, maar we moeten op pad. Een sterfgeval onder verdachte omstandigheden. Winsome is er zeker van dat het om een moord gaat.'

'Jouw auto of de mijne?'

'De jouwe, lijkt me. De Porsche is waarschijnlijk iets te opzichtig voor een plaats delict.'

Maandag 8 september 1969

Naarmate de dag vorderde, werd het rond Brimleigh Glen steeds drukker en arriveerden achter elkaar diverse medische en wetenschappelijke experts, evenals een mobiele politiepost: het tijdelijke hoofdkwartier met een telefoonverbinding en, belangrijker nog, theezetfaciliteiten. De directe omgeving van de plaats delict was met politietape afgezet en bij de ingang stond

een politieagent op wacht die de namen noteerde van iedereen die kwam en ging. Alle werkzaamheden op het terrein, van het opruimen van het afval en het afbreken van het podium tot het dichtgooien van de beerputten, waren tot nader bericht opgeschort. Tot grote ergernis van Rick Hayes, die zich erover beklaagde dat elke minuut die ze langer op het terrein moesten doorbrengen hem handenvol geld kostte.

Chadwick was niet vergeten dat Hayes eerder die dag mogelijk had gelogen toen hij beweerde het slachtoffer niet te kennen en keek dan ook met plezier uit naar een diepgravender gesprek met hem. Hayes stond hoog op zijn prioriteitenlijst. Op dit moment was het echter belangrijker om het onderzoek op te starten, te zorgen dat alles naar behoren functioneerde en de juiste personen op de juiste plek aan het werk werden gezet.

Hoewel zijn haar aan de lange kant was, leek brigadier Enderby vrij competent en Chadwick wist al dat Simon Bradley, zijn bestuurder, een intelligente jonge agent was die een mooie toekomst voor zich had. Ook had hij in zijn houding het soort militaire orde en precisie getoond dat Chadwick zeer waardeerde. De rest van het team zou voornamelijk afkomstig zijn uit het korps van North Riding en bestaan uit mensen die hij niet kende en van wie hij de sterke en zwakke kanten nog moest zien te ontdekken. Hij was het onderzoek liever op een degelijker basis begonnen, maar het was nu eenmaal zo. Officieel viel deze zaak onder North Yorkshire en hij sprong slechts bij.

De dokter had vastgesteld dat het slachtoffer inderdaad was overleden en droeg het lichaam over aan een medewerker van het mortuarium, in dit geval een medewerker van het plaatselijke politiebureau die speciaal voor deze taak was aangewezen en het transport naar het mortuarium in Leeds zou regelen. Tijdens een kort onderzoek ter plekke had dokter O'Neill Chadwick alleen kunnen vertellen dat de verwondingen vrijwel zeker waren veroorzaakt door een mes met een smal lemmet en dat het meisje minimaal zes en maximaal tien uur voor het tijdstip van het onderzoek was overleden, hetgeen inhield dat ze ergens tussen halftwee en halfzes in de ochtend moest zijn vermoord. Haar lichaam was na het overlijden verplaatst, had hij eraan toegevoegd, en ze was niet in de slaapzak gestorven. Hoewel er bij steekwonden, zelfs in de buurt van het hart, meestal weinig bloedverlies optreedt, zei de dokter, zou er meer bloed aan de binnenkant van de slaapzak hebben gezeten als ze daarin had gelegen toen ze werd neergestoken.

Hoe lang ze ergens anders had gelegen voordat ze was verplaatst of waar ze had gelegen, kon hij niet zeggen, alleen maar dat de lijkstijfheid na het intreden van de dood erop wees dat ze een aantal uren op haar rug had gelegen. Een uitwendig onderzoek leek niet aan te tonen dat ze was verkracht – ze had

zelfs haar witte, katoenen onderbroek nog aan, en die zag er schoon uit – maar pas bij de complete lijkschouwing zouden details van eventuele seksuele activiteiten voorafgaand aan haar dood aan het licht komen. Er zaten geen verwondingen op haar handen die erop duiden dat ze zich had verweerd, wat hoogstwaarschijnlijk betekende dat de moordenaar haar had verrast, en dat de eerste steek haar hart had doorboord en haar onmiddellijk had uitgeschakeld. Links in haar hals zat een kleine blauwe plek, die volgens dokter O'Neill een aanwijzing kon zijn dat iemand, waarschijnlijk de moordenaar, haar van achteren had vastgehouden.

De moordenaar had dus een onhandige poging gedaan het er te laten uitzien alsof het meisje in de slaapzak op het veld was vermoord, en onhandige pogingen om de politie om de tuin te leiden leverden vaak nuttige aanwijzingen op, dacht Chadwick bij zichzelf. Het eerste wat Chadwick deed was Enderby opdragen om een team samen te stellen dat met een politiehond Brimleigh Woods moest uitkammen.

De fotograaf deed zijn werk en de specialisten onderzochten de plek nauwkeurig, waarna alles in plastic werd verpakt voor analyse in het laboratorium. Ze hadden een paar gedeeltelijke voetafdrukken gevonden, maar er was geen enkele garantie dat deze van de moordenaar waren. Desondanks maakten ze er geduldig gipsafdrukken van. Er werd in de directe omgeving geen wapen gevonden, wat nauwelijks verrassend was, aangezien het slachtoffer daar niet was gestorven, en in de slaapzak of in de nabijheid van het stoffelijke overschot lag evenmin iets wat hun vertelde wie ze was. Het ontbreken van sleepsporen duidde erop dat ze mogelijk was verplaatst voordat het was gaan regenen. De kralen die ze om had zag je vrij veel, maar toch hoopte Chadwick dat het mogelijk was een leverancier op te sporen.

Ergens zaten nu ongetwijfeld twee stakkers van ouders handenwringend van bezorgdheid te wachten, zoals hij op Yvonne had liggen wachten. Was ze naar het festival geweest? vroeg hij zich af. Het was typisch iets voor haar; het soort muziek waarnaar ze luisterde, haar rebelse karakter, de kleding die ze droeg. Hij herinnerde zich hoeveel stennis ze had geschopt toen Janet en hij haar het weekend ervoor niet naar het festival op het Isle of Wight hadden laten gaan. Het Isle of Wight, nota bene. Dat was 450 kilometer ver weg. Er kon van alles gebeuren. Hoe haalde ze het in vredesnaam in haar hoofd?

Voorlopig leek het hem het beste om alle meldingen van vermiste personen door te nemen en te zoeken naar iemand die aan de beschrijving van het slachtoffer voldeed. Als dat niets opleverde, moesten ze een enigszins toonbare foto van haar laten maken om in de kranten te laten afdrukken en op televisie te tonen, vergezeld van een verzoek om informatie aan iedereen in het

publiek die wellicht iets had gezien of gehoord. Ze moesten hoe dan ook zo snel mogelijk zien te achterhalen wie ze was. Pas dan konden ze uitzoeken wie haar dit had aangedaan en waarom.

Hoe dichterbij Banks en Annie Lyndgarth naderden, des te ondoordringbaarder de duisternis werd. Het leek wel alsof de wind ergens een elektriciteitskabel had vernield en de stroom was uitgevallen. De silhouetten van takken schokten heen en weer in de lichtstralen van de koplampen, maar verder was het overall om hen heen donker en was er zelfs geen lichtje van een boerderij in de verte die hun de weg wees. In Lyndgarth waren de huizen, de pubs, de kerk en het park in het centrum allemaal in het donker gehuld. Annie reed de resterende tweeënhalve kilometer rustig over de weg, die slingerend het dorp verliet, over een smalle stenen brug en een bocht om voor de resterende kilometer naar Fordham. Toen ze even na halfnegen over de tweede brug reden, was het zelfs in de hen omringende duisternis gemakkelijk te zien waar ze moesten zijn.

De doorgaande weg maakte bij de pub tegenover de kerk een scherpe bocht naar links in de richting van Eastvale, maar recht voor hen stond op het onverharde pad, dat langs de jeugdherberg en over het wilde heidelandschap de heuvel op voerde, een politiewagen dwars op de weg, samen met Winsomes onopvallende Vectra. Annie hield achter de auto's stil, en toen ze uitstapte, rukte de wind aan haar kleren. Het was wel duidelijk dat ze bij de laatste cottage aan de linkerkant moesten zijn. Tegenover Moorview Cottage liep een smal paadje in westelijke richting tussen de kerk en een rij cottages door, totdat het door het donkere platteland werd opgeslokt.

'Niet veel soeps, hè?' merkte Banks op.

'Het hangt er helemaal van af wat je zoekt,' zei Annie. 'Het is in elk geval rustig.'

'En er is een pub.' Toen hij achteromkeek naar de overkant van de doorgaande weg meende Banks achter de ramen flakkerend kaarslicht te ontwaren en de gedempte klank van gesprekken die binnen werden gevoerd op te vangen. Zoiets onbeduidends als het uitvallen van de stroom was beslist geen reden voor de buurtbewoners om hun biertje van de tap te moeten missen.

Het licht van een zaklamp verblindde hem en Banks hoorde Winsomes stem. 'Inspecteur Banks? Inspecteur Cabbot? Deze kant op. Ik ben zo vrij geweest de technische recherche te vragen wat lampen mee te brengen, maar momenteel is dit het enige wat we hebben.'

Ze volgden het spoor dat de zaklamp verlichtte door een hoog houten hek en een serre. Een politieagent van het plaatselijke bureau stond binnen bij de

deur te praten met de recent tot brigadier gepromoveerde Kevin Templeton. Het licht van zijn zaklamp verbeterde het zicht aanzienlijk. Toch konden ze alleen datgene zien wat binnen het schijnsel viel; de rest van het huis was volkomen donker.

Banks en Annie liepen voorzichtig achter de lampen aan over de flagstonevloer naar de woonkamer. Ze hadden geen beschermende kleding aan, dus moesten ze op een afstandje blijven wachten tot de experts klaar waren. Daar, uitgestrekt op de vloer voor de open haard, lag het lichaam van een man. Hij lag met zijn gezicht op de vloer, waardoor Banks niet kon inschatten hoe oud hij was, maar aan zijn kleren te zien – een spijkerbroek en een donkergroen sweatshirt – moest hij nog vrij jong zijn. Winsome had trouwens gelijk; in dit geval was er geen enkele twijfel mogelijk. Zelfs vanaf een meter of twee kon hij zien dat het achterhoofd een bloederige bende was, en in het licht van de zaklamp glinsterde een lange sliert donker, stollend bloed, die eindigde in een plasje dat langzaam in het vloerkleed trok. Winsome liet de straal van haar zaklamp rondglijden en Banks ontdekte op de vloer, niet ver bij het slachtoffer vandaan, een pook en een bril met één kapot glas.

‘Zie jij sporen van een worsteling?’ vroeg Banks.

‘Nee,’ zei Annie.

De lichtstraal viel op een pakje Dunhill en een goedkope wegwerpaansteker op de tafel naast de leunstoel waar het stoffelijk overschot met zijn hoofd naartoe lag. ‘Stel dat hij zijn sigaretten wilde pakken,’ zei Banks.

‘En iemand heeft hem toen onverwachts aangevallen?’

‘Ja, maar dan moet het wel iemand zijn geweest van wie hij niet vermoedde dat hij hem wilde doden.’ Banks wees op het rek bij de haard. ‘De pook stond waarschijnlijk tussen het andere gerei bij de haard.’

‘Analyse van de bloedspetters moet ons een beter idee geven van hoe het is gebeurd,’ zei Annie.

Banks knikte en keek naar Winsome. ‘Om te beginnen moeten we deze kamer helemaal verzegelen,’ zei hij. ‘Het is verboden terrein voor iedereen die er niets te zoeken heeft.’

‘Begrepen, inspecteur,’ zei Winsome.

‘Begin ook zo snel mogelijk met een buurtonderzoek. Vraag indien nodig om versterking.’

‘Komt voor elkaar.’

‘Weten we al wie hij is?’

‘We weten nog helemaal niets,’ zei Winsome. ‘Agent Travers woont verderop aan de weg en hij heeft me verteld dat hij hem niet kent. Blijkbaar is dit een vakantiehuis.’

‘Dan moet er dus ook ergens een eigenaar zijn.’

‘Ze zit daar, inspecteur,’ sprak agent Travers. Hij gebaarde met zijn zaklamp naar de eetkamer, waar een vrouw in het duister op een stoel met een rechte rugleuning in het luchtledige zat te staren. ‘Ik wist niet wat ik anders met haar aan moest, inspecteur,’ ging hij verder. ‘Ik bedoel, ik kon haar niet laten vertrekken voordat u haar had gesproken en ze moest echt even zitten. Ze voelde zich een beetje licht in haar hoofd.’

‘Heel verstandig,’ zei Banks.

‘Ze heet trouwens mevrouw Tanner. Het huis is van haar.’

‘Dat is niet waar,’ zei mevrouw Tanner. ‘Ik pas er alleen maar op voor de eigenaar. Die woont in Londen.’

‘Goed,’ zei Banks, en hij nam tegenover haar plaats. ‘Die gegevens komen straks wel.’

Agent Travers scheen met zijn zaklamp op de tafel tussen hen in, zodat ze er geen van beiden door werden verblind, maar elkaar tenminste wel konden zien. Voor zover Banks kon zien, was ze een kloeke vrouw van begin vijftig met kort, grijzend haar en een onderkin.

‘Gaat het een beetje, mevrouw Tanner?’ vroeg hij.

Ze legde een hand op haar borst. ‘Ietsje beter, dank u. Het was ook zo’n schok. In het donker nog wel... Niet dat ik nog nooit een dode heb gezien, hoor. Alleen familieleden, u kent dat wel, maar dit...’ Ze nam een slokje uit de dampende mok die voor haar stond. Blijkbaar was Travers zo verstandig geweest om thee te zetten, wat inhield dat er ergens een gasfornuis moest zijn. ‘Bent u in staat om een paar vragen te beantwoorden?’ vroeg Banks aan haar. ‘Ik weet niet of ik u iets kan vertellen.’

‘Dat merken we vanzelf. Hoe hebt u het lichaam gevonden?’

‘Hij lag daar gewoon, net als nu. Ik heb niets aangeraakt.’

‘Dat is heel mooi, maar wat ik eigenlijk bedoelde is: waarom bent u hier?’

‘Vanwege de stroomuitval. Ik woon even verderop, ziet u, aan de andere kant van de pub, en ik wilde hem laten zien waar de kaarsen voor noodgevalven lagen. Er is ook een grote zaklamp.’

‘Hoe laat was dat?’

‘Even voor achten.’

‘Hebt u toen iets bijzonders gezien of gehoord?’

‘Nee.’

‘Iemand gezien misschien?’

‘Geen sterveling.’

‘Een auto?’

‘Nee.’

‘Stond de deur open?’

‘Nee. Die was dicht.’

‘Wat deed u toen u hier aankwam?’

‘Ik klopte eerst op de deur.’

‘En toen?’

‘Tja, er werd niet opengedaan en binnen was het donker.’

‘Het kwam niet bij u op dat hij misschien weg was?’

‘Zijn auto staat er nog. Wie gaat er op een avond als deze nou te voet op uit?’

‘En de pub?’

‘Ik heb even binnen gekeken, maar daar was hij niet en niemand had hem gezien, dus toen ben ik teruggelopen. Ik heb de sleutels. Ik dacht dat hij misschien een ongeluk had gehad, in het donker van de trap was gevallen of zoiets, en alleen maar omdat ik was vergeten hem te laten zien waar de kaarsen en de zaklamp lagen.’

‘Waar liggen ze dan?’ vroeg Banks.

‘In een doos op een plank, onder de trap.’ Ze schudde traag haar hoofd. ‘Het spijt me. Toen ik hem daar zo zag liggen... vergat ik helemaal waarvoor ik was gekomen.’

‘Dat geeft niet.’

Banks stuurde agent Travers eropuit om de kaarsen te halen. Even later kwam hij terug. ‘Er lagen lucifers in de keuken naast het fornuis, inspecteur,’ zei hij, en hij zette de kaarsen op schoteltes die hij op de eettafel plaatste.

‘Dat is beter,’ zei Banks. Hij richtte zich weer tot mevrouw Tanner. ‘Weet u wie hij was? Hoe hij heette?’

‘Nick.’

‘Dat is alles?’

‘Toen hij afgelopen zondag arriveerde en langskwam om zich voor te stellen, zei hij alleen maar dat hij Nick heette.’

‘Hij heeft u geen cheque gegeven met zijn volledige naam erop?’

‘Hij heeft contant betaald.’

‘Is dat gebruikelijk?’

‘Sommige mensen vinden dat prettiger.’

‘Hoe lang was hij van plan te blijven?’

‘Hij heeft voor twee weken betaald.’

Eind oktober twee weken in de Yorkshire Dales kwam op Banks over als een vreemde vakantiekeuze, maar over smaak valt niet te twisten. Misschien was die Nick een fervent wandelaar. ‘Hoe was hij aan deze plek gekomen?’

‘De eigenaars hebben een website, maar daar moet u me niets over vragen. Ik ga alleen over de schoonmaak en het algemene onderhoud.’

‘Ik snap het,’ zei Banks. ‘Enig idee waar Nick vandaan kwam?’

‘Nee. Hij sprak niet met een buitenlands accent, maar hij kwam niet hier uit de buurt. Ergens uit het zuiden, zou ik zeggen.’

‘Kunt u me verder nog iets over hem vertellen?’

‘Ik heb hem alleen maar die ene keer gezien,’ zei mevrouw Tanner. ‘Hij leek me wel een aardige vent.’

‘Hoe oud denkt u dat hij was?’

‘Niet oud. Halverwege de dertig misschien. Ik ben niet zo goed in het inschatten van leeftijden.’

Koplampen schenen door het raam naar binnen, en al snel was het huis vol met mensen van de technische recherche. Peter Darby, de fotograaf, en dokter Glendenning, de gerechtelijk patholoog-anatoom, die klaagde dat Banks zeker dacht dat hij op vrijdagavond niets beters te doen had dan zich over dode lichamen te buigen, arriveerden vrijwel tegelijkertijd. Banks verzocht agent Travers om mevrouw Tanner naar huis te brengen en bij haar te blijven. Haar man was naar een dartswedstrijd in Eastvale, zei ze, maar hij zou over niet al te lange tijd terugkomen, en ze verzekerde Banks dat ze het in haar eentje best zou redden. De technische recherche bracht in rap tempo verlichting aan in de woonkamer. Terwijl Peter Darby met zijn Pentax en digitale camcorder opnamen maakte van de cottage keek Banks toe hoe dokter Glendenning het lichaam onderzocht en het een klein stukje omdraaide om de ogen te kunnen zien.

‘Kunt u ons al iets vertellen, Doc?’ vroeg Banks na een paar minuten.

Dokter Glendenning stond op en slaakte een theatrale zucht. ‘Ik heb het je al zo vaak gezegd, Banks. Noem me geen “Doc”. Dat getuigt niet van respect.’

‘Sorry,’ zei Banks. Hij tuurde naar het stoffelijke overschot. ‘Hij heeft mijn vrijdagavond anders ook verpest, dus alles wat u me kunt vertellen, is meegenomen.’

‘Tja, om te beginnen is hij dood. Zet dat maar in dat opschrijfboekje van je.’

‘Ik had al zo’n vermoeden,’ zei Banks.

‘Niet zo sarcastisch, alsjeblieft. Je beseft toch hopelijk wel dat ik op dit moment bij het diner van meneer de burgemeester had kunnen zitten met een glas Country Manor en een ragoutpasteitje voor mijn neus?’

‘Dat lijkt me niet goed voor uw gezondheid,’ zei Banks. ‘Dan bent u hier beter af.’

Glendenning trakteerde hem op een sluwe glimlach. ‘Daar kon je nog wel eens gelijk in hebben, knul.’ Hij streek zijn zilvergrijze haar glad. ‘Afijn, die klap op zijn achterhoofd is hem vrijwel zeker fataal geworden. Ik weet uiteraard pas meer wanneer ik hem op de snijtafel heb liggen, dus voorlopig zul je het hiermee moeten doen.’

‘Tijdstip van overlijden?’

‘Niet meer dan twee of drie uur geleden. De lijkstijfheid heeft zich nog niet ingezet.’

Banks keek op zijn horloge. Vijf over negen. Mevrouw Tanner was waarschijnlijk ongeveer een uur geleden gearriveerd, wat de marges nog meer verkleinde, dus zeg maar tussen zes en acht uur. Dan had ze de moordenaar maar op een haar na gemist en had ze erg veel geluk gehad. ‘Zou het kunnen dat hij dronken was, is gevallen en zijn hoofd heeft gestoten?’ Banks wist dat het onwaarschijnlijk was, maar moest het vragen. Het had geen zin kostbare mankracht en middelen te verspillen aan een huishoudelijk ongeluk.

‘Vrijwel onmogelijk,’ zei Glendenning met een blik op de pook. ‘Om te beginnen was hij dan hoogstwaarschijnlijk op zijn rug beland, en verder durf ik, afgaand op de vorm van de wond en het haar en bloed op die pook daar, te stellen dat het moordwapen deze keer wel erg voor de hand ligt. Misschien staat er wel een prachtige set vingerafdrukken op en ben je tegen bedtijd weer thuis.’

‘Daar durf ik niet eens meer op te hopen,’ zei Banks, die alweer een weekend tussen zijn vingers zag wegglijpen. Waarom begingen moordenaars hun misdaad niet op maandag? Moordzaken op vrijdag waren niet alleen ellendig vanwege het vooruitzicht dat je het hele weekend moest werken, maar ook nog eens omdat je dan over het algemeen niemand te pakken kon krijgen. Kantoren waren dicht, medewerkers waren op familiebezoek en alles ging een stuk langzamer. Juist die eerste achtenveertig uur waren cruciaal bij elk onderzoek. ‘Goed,’ ging hij verder, ‘de pook lag voor het grijpen, wat waarschijnlijk betekent dat de dader hier niet was gekomen met de bedoeling een moord te plegen. Of hij wilde alleen maar die indruk wekken.’

‘Dat soort speculaties laat ik aan jou over. Wat mij betreft is hij nu van de patholoog. Je kunt het lichaam verwijderen zodra Cartier-Bresson daar klaar is.’

Banks glimlachte. Hij zag dat Peter Darby achter Glendennings rug om zijn tong naar de dokter uitstak. Op de een of andere manier liepen de twee mannen elkaar bij elke plaats delict voortdurend in de weg, de enige plekken waar ze elkaar tegenkwamen.

Inmiddels was het onmogelijk om de werkzaamheden in de rest van het huis te negeren en het was er een drukte van je welste door de mensen van de technische recherche. Dikke kabels kronkelden door de serre naar felle lampen die schaduwen van de mannen in overalls op de muren wierpen. Het huis leek wel een filmdecor. Banks had het gevoel dat hij iedereen enorm in de weg liep en droop af naar de serre. De wind woedde nog steeds als een razen-

de en af en toe leek hij zelfs krachtig genoeg om het hele gammele huisje omver te blazen. Het hielp ook al niet dat ze de deur hadden laten openstaan om de kabels naar binnen te leiden.

Brigadier Stefan Nowak, de coördinator van de plaats delict, was de volgende die arriveerde, en na een korte groet voor Banks en Annie ging hij aan het werk. Het was zijn taak het contact tussen de technische recherche en de politie te onderhouden en indien nodig hun vakjargon te vertalen in begrijpelijke taal, en daar was hij erg goed in. Het feit dat hij een universitaire graad had in zowel natuur- als scheikunde droeg daar beslist aan bij.

Er zijn mensen die urenlang kunnen toekijken hoe anderen aan het werk zijn, had Banks gemerkt. Bij bouwputten staan ze met hun gezicht tegen de kijk-gaten in de hoge houten omheining gedrukt om te zien hoe graafmachines de aarde losklauwen en mannen met helmen boven de herrie uit opdrachten roepen. Of ze staan op straat naar boven te staren naar iemand op een steiger die de gevel van een oud gebouw zandstraalt. Zo zat Banks niet in elkaar. Hij vond het een ziekelijke vorm van voyeurisme. Nu hij hier toch niet veel kon doen en moest wachten tot de technische recherche klaar was, dwaalden zijn gedachten bovendien genoeglijk af naar de in kaarslicht gehulde pub op nog geen dertig meter afstand. Iemand moest met de mensen daar gaan praten. Misschien had iemand iets gezien of gehoord. Het was zelfs mogelijk dat een van hen de moordenaar was. Hij kon hen maar beter meteen ondervragen nu ze daar toch zaten en de herinneringen nog vers in hun geheugen lagen. Hij droeg Winsome en Templeton op bij Stefan en de technische recherche te blijven en hem te komen halen als er iets belangrijks werd gevonden. Daarna riep hij Annie, en samen liepen ze naar de poort.